

**ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ ДО ЕКЗАМЕНУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІЛОСОФІЯ ПРАВА ТА МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ »
ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ ТА ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ,
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 081«ПРАВО»
КЕРІВНИК НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ – ДОЦ. АНДРІЮК В.В.**

Тема. Поняття філософії права та дискусія про її предмет.

Загальна характеристика філософії права, її значення і місце в системі юридичної освіти і практики.

Історія становлення філософії права. Дискусія про предмет філософії права. Філософсько –правова рефлексія. Сутність філософського підходу до права. Філософія права – самостійна дисципліна та її місце в системі наук.

Завдання, основні питання та функції курсу «Філософія права» та його значення для майбутнього юриста.

Сутність методології права та її рівні. Способи обґрунтування права: об'єктивізм, суб'єктивізм, інтерсуб'єктивність.

Тема. Ідея, поняття та сутність права.

Ідея права. Право – складне соціальне явище.

Право як свобода . Право як формальна рівність. Генеза принципу формальної рівності в історії людства. Рівність «фактична» і рівність формальна. Право як нормативна форма вираження свободи засобом принципу формальної рівності в суспільних відносинах. Свобода без рівності – сфера неправа.

Право і справедливість. Проблема не правового характеру закону. Єдність справедливості і рівності. Справедливість як всезагальне правове начало. Право як засіб реалізації загальнолюдських цінностей.

Тема. Основні підходи до праворозуміння.

Основні типи право розуміння: природно – правові концепції, правовий позитивізм як ідейно –теоретична засада легізму. Поняття права в легізмі.

Ототожнення прав і закону. Принцип позитивізму. Позитивізм як теоретична засада легізму. Критика легістами концепції природного права. Поняття права в юснатуралізмі.

Право і закон. Поняття правового закону. Загальнообов'язковість закону як результат загально значимості права.

Тема. Історичні типи філософії права.

Філософія прав античності та середньовіччя. Філософське обґрунтування права Платоном. Особливості поглядів на право Арістотеля. Розуміння права Цицероном .Сутність і особливості правових концепцій Ф. Аквінського.

Філософія права Нового часу. Принцип суб'єктивності в розумінні й обґрунтуванні права Нового часу. Вчення Т.Гоббса про право. Особливості концепції суспільного договору Дж. Локка. Поняття права у Г. Гроція.

Філософсько –правові погляди в епоху Просвітництва.Ш. Монтеск'є про « дух законів». Монтеск'є про мету права., про співвідношення права і закону. Ж.-Ж. Руссо про право та державу у праці «Про суспільний договір».

Філософсько –правові позиції І Канта. Філософія права Г.Гегеля.

Філософія права ХХ століття. Загальна характеристика філософії права ХХ століття. Поняття неокантіанства та неогегельянства. Позитивізм та його трансформація у неопозитивізм. Сучасні концепції природного права. Екзистенціальний напрям у філософії права.. Поняття неопозитивізму.

Філософія прав в Україні: виникнення, світоглядно – методологічні підстави, основні ідеї.

Тема. Правова онтологія.

Поняття реальності і форми буття права. Онтологія духу права. Онтологічна природа права. Природне право та його цінність.

Природне і позитивне право як основні структурні елементи правової реальності, їх зміст і співвідношення.

Форми буття права: ідея права, закон, правове життя. Поняття позитивного права.

Тема. Правова антропологія: гуманістична природа права.

Сутність і суперечливість людини. Антропологічні основи права.

Філософський зміст і обґрунтування прав людини. Права людини як особистісної цінності права. Особистість і право Гуманістична природа права.

Функції прав людини в сучасному світі.

-

Тема. Правова аксіологія. Ціннісні виміри права.

Ціннісні основи права. Цінності у праві та право як цінність. Поняття свободи. Свобода як цінність. Право як форма свободи.

Поняття справедливості. Справедливість як основна правова цінність.

Універсальне і культурно –особливе у ціннісному вимірі права. Правосвідомість як проблема філософії права. Право і мораль. Універсально –цивілізаційне і специфічно – культурне у правосвідомості.

-

Тема. Право, правова держава, громадянське суспільство як досягнення цивілізації.

Принцип первинності права щодо держави та його історичний аспект. Поняття і природа влади. Право як засіб утвердження демократії.

Політико- правові інститути та їхня роль у здійсненні права. Правова держава: основні ідеї та принципи.

Поняття громадянського суспільства та його основні ознаки. Філософські проблеми права і влади в суспільстві, що трансформується.